

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3096

Vragen van de leden **Irrgang** en **Jasper van Dijk** (beiden SP) aan de ministers van Buitenlandse Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *subsidie voor een WK-persreis* (ingezonden 17 juni 2010).

Antwoord van minister **Verhagen** (Buitenlandse Zaken), mede namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ontvangen 17 augustus 2010).

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht «Subsidie voor WK-persreis?»¹

Antwoord 1

Het gaat hier niet om subsidie voor sportverslaggeving in het kader van het wereldkampioenschap voetbal. Het betreft een initiatief van dagblad «De Pers» om tijdens kampioenschap dagelijks in een speciale sectie aandacht te besteden aan de leefomstandigheden van mensen en aan maatschappelijke ontwikkelingen in Zuid-Afrika en andere Afrikaanse landen die aan het kampioenschap deelnemen. Voor (deel)financiering heeft de NCDO een subsidie van € 44 300 toegekend. Dit betreft 45% van de totale kosten. De subsidie is bedoeld als bijdrage aan de reis- en verblijfkosten van medewerkers die betrokken zijn bij het maken van reportages en bij de (eind)redactie en vormgeving van de speciale secties over Afrika.

Vraag 2

Kunt u aangeven op welke wijze «meer begrip en bekendheid wordt gekweekt voor de ontwikkeling van Zuid-Afrika», hoe dat gemeten wordt en wat de meerwaarde van deze productie is op de toch al niet geringe stroom mediaproducties over (Zuid-)Afrika rondom de wereldkampioenschappen voetbal?

Antwoord 2

Ik stel vast dat het project inhoudelijk aansluit bij de NCDO-doelstellingen over voorlichting en bewustwording over ontwikkelingssamenwerking en ontwikkelingslanden. De NCDO beheert hiertoe onder meer het subsidieprogramma «PRO», dat ook voorziet in subsidiëring van journalistieke producties (met uitzondering van televisiedocumentaires). De aanvraag is getoetst aan inhoudelijke criteria en aan eisen van bereik, doelgroep en kosteneffectiviteit.

¹ Het Parool, 14 juni 2010.

Na afronding wordt nagegaan of is voldaan aan (bereik)doelstellingen en andere voorwaarden.

Vraag 3

Is het waar dat columnisten Mark Koster en Jojanneke van den Berge ook (deels) gefinancierd worden uit de subsidie van de Nationale Commissie voor internationale samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO) van € 40.000 euro? Zo ja, kunt u dan aangeven hoe een artikel als «Bavaria Babes gegijzeld»² meer begrip en bekendheid kweekt voor de ontwikkeling van Zuid-Afrika?

Antwoord 3

Nee, de aanwezigheid van genoemde columnisten is niet gefinancierd uit de door de NCDO verstrekte subsidie.

Vraag 4

Is het waar dat de vormgever en eindredacteur van De Pers ook zijn meegereisd en eveneens (deels) uit het NCDO-budget worden gefinancierd? Zo ja, acht u dit noodzakelijk c.q. kan dit werk niet vanuit Nederland worden gedaan?

Antwoord 4

Zie mijn antwoord op vraag 1. De beoordeling van de subsidieaanvraag ligt bij de subsidieverstrekker NCDO.

Vraag 6

Deelt u de mening dat deze subsidie voor De Pers in strijd is met de journalistieke onafhankelijkheid aangezien het de lezer niet duidelijk is dat de speciale editie van De Pers uit Afrika gesubsidieerd is? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?

Antwoord 6

Ik deel deze mening niet. Op de speciale secties van de krant is vermeld dat deze mogelijk is dankzij een financiële bijdrage van de NCDO. Een dergelijke vermelding is voorwaarde voor subsidiëring.

Vraag 5

Kunt u een overzicht geven van journalistieke producties die uit draagvlaksubsidies voor ontwikkelingssamenwerking worden gefinancierd? Kunt u hierbij tevens aangeven of dit mogelijk blijft in de toekomst gezien de bezuinigingen op het draagvlakbudget voor ontwikkelingssamenwerking?

Vraag 7

Bent u van mening dat het wenselijk is om draagvlaksubsidies aan journalistieke producties drastisch in te perken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, gaat dit ook doen en wanneer?

Antwoord 5 en 7

Politiek en maatschappelijk draagvlak zijn voor internationale samenwerking cruciaal, evenals de actieve betrokkenheid van burgers hierbij. Burgerschap houdt immers niet op bij de landsgrenzen. De overheid vindt het belangrijk dat mensen zich bewust zijn van de mondiale dimensie van hun burgerschap, en wil het besef hiervan actief bevorderen.

Dit besef vergt onderhoud, onder meer omdat mondiale ontwikkelingen in Nederland geen vanzelfsprekend ankerpunt hebben. De overheid heeft een voorwaardenscheppende en katalyserende rol in de bevordering van de maatschappelijke betrokkenheid bij hieraan gerelateerde onderwerpen: zij zorgt ervoor dat kennis en advies ter beschikking staan van de samenleving én zorgt voor de subsidiëring van activiteiten.

Vanaf 1 januari 2011 wordt de subsidiëring op een andere leest geschoeid en zal de subsidietaak niet meer door de NCDO worden uitgevoerd. In het nieuwe beleid zal de nadruk liggen op de mondiale dimensie van burgerschap en op effectiviteit en toetsbaarheid van activiteiten. Ook zal er hiervoor

² Dagblad De Pers, 15 juni 2010.

vergeleken met de periode minder geld beschikbaar zijn. Subsidiering van journalistieke producties is niet als mogelijkheid uitgesloten, niet om financiële, noch om inhoudelijke c.q. principiële redenen. Subsidiering van journalistieke producties blijft een mogelijkheid om een breed publiek te informeren over vraagstukken van internationale samenwerking. Daarbij wil ik wel aantekenen dat om een transparante werkwijze en een onafhankelijke redactie te waarborgen voor de subsidiëring van journalistieke producties bijzondere regels gelden. De subsidieverstrekker mag zich in geen geval mengen in de inhoudelijke totstandkoming van het journalistieke product. De subsidieaanvrager dient altijd helder en onomwonden duidelijk te maken dat het product tot stand is gekomen met behulp van een subsidie. Mochten er incidenten zijn die leiden tot aantasting van de redactionele onafhankelijkheid of betrouwbaarheid van de subsidieverstrekker, dan zal bezien worden of maatregelen op zijn plaats zijn. Dergelijke incidenten hebben er bijvoorbeeld toe geleid dat de overheid in 2008, op voorstel van de ministerraad, gestopt is met de financiering van omroepproducties buiten de Mediabegroting om.

In 2009 en 2010 heeft de NCDO tot nu toe 17 subsidieaanvragen gehonoreerd die te kenmerken zijn als «journalistieke productie». Het betreft zowel reportagereizen als het mede mogelijk maken van (edities van) tijdschriften. Het gaat om de volgende projecten:

Antwoord 2009

- «*Poppy, het vernietigende spoor van Afghaanse heroïne*» -reportagereis resulterend in een (foto)tentoonstelling, twee audiovisuele webproducties en twee artikelen in «nrc.next» en het «Reformatorisch Dagblad» over productie, handel en gebruik van heroïne in ontwikkelingslanden. (A. de Jong & R. Knoth; € 10 000)
- «*Vluchteling op uitnodiging*»- reportagereis resulterend in een fotoproject over Nederland en het hervestigingsprogramma van de UNHCR en in publicaties in «Esta», «Vrij Nederland» en «Kidsweek». (K. Kakebeeke; € 9 603)
- «*Dictatoria: de grote dictatortour*» – reportagereis resulterend in een reeks artikelen in «De Pers» en «Volkskrant Banen» en een boek over leven in dictatoriale regimes. (M. Blankesteyn; € 9 340)
- «*Successen en obstakels van IS in Zuidelijk Afrika in journalistiek perspectief*» – reportagereis over sport en internationale samenwerking resulterend in publicaties in o.a. Het Parool en op internet over. (E. Schoon; € 2 950)
- «*25 jaar Stedenband Tilburg-Matagalpa*»- Publicatie van een special van het tijdschrift «La Chispa» en een talkshow over de resultaten van stedenbanden. (Stedenband Tilburg-Matagalpa; € 6 920)
- «*De Wereldpagina*» – Publicatie van vier maal een inhoudelijke pagina in het dagblad «Metro» over actuele OS-thema's (veiligheid en ontwikkeling, groei en verdeling, vrouwen- en meisjesrechten en duurzaamheid. (Global Village Media; € 43 800).»
- *Reportagereis Ethiopië en Israël* – Reportagereis over onder andere klimaatverandering en de positie van minderheden. Publicaties in onder andere Plus Magazine en Jeugdjournaal Magazine (K. Anema; € 6 104)
- «*Twintig jaar contact tussen Arnhem en Lima*»- reportagereis over de OS-relatie tussen Arnhem en Lima (Peru) resulterend in een artikel van in de Gelderlander. (st. Arnhem-Lima; € 2 560)
- «*After the ceasefires*» – reportagereis over het menselijke perspectief in het conflict tussen Israël en de Palestijnse gebieden resulterend in foto's en verhalen te publiceren in NRC Handelsblad/nrc.next en NRC Weekblad. (Kesteren Photojournalism; € 10 000)»
- «*Ontwikkelingssamenwerking en homoseksualiteit*» – publicatie thema-nummer van het tijdschrift «Gay&Night» over de positie van homoseksuelen in ontwikkelingslanden. (OUT Media; € 22 445)
- «*Beyond (y)our World 2010* – Publicatie van vier edities van het tijdschrift «Join» door en voor studenten journalistiek (inclusief aanpalende activiteiten). (Lokaal Mondiaal; € 98 302)

Over de bovengenoemde aanvragen heeft de NCDO verslag gedaan in haar Jaarverslag 2009 (zie voor de integrale tekst www.ncdo.nl).

Antwoord 2010

- «*Behind twenty-ten*» – publicatie tijdens het wereldkampioenschap voetbal 2010 van een dagelijkse speciale sectie in dagblad «De Pers» over de leefomstandigheden van mensen en maatschappelijke ontwikkelingen in Zuid-Afrika en andere Afrikaanse landen die aan het kampioenschap deelnemen. (De Pers; € 44 300)
- «Wereldvluchtelingendag 2010» – publicatie van een themakrant binnen dagblad «Metro» over mondiale vluchtelingenproblematiek. (Vluchtelingenwerk Nederland; € 15 000)
- «*Global Street Child*»- reportagereis over straatkinderenproblematiek en aanverwante zaken als kinderprostitutie en armoede, resulterend in een publicatie in NRC Weekblad (inclusief portretfoto's van straatkinderen. (T. Hendriks; € 7 500)
- «*Migratieproblematiek in Malta*» – reportagereis resulterend in een editie van het antropologisch tijdschrift «Cul» (Tijdschrift Cul; € 6 735)
- «*Diaspora van Surinamers en Nederlanders van Surinaam*» – reportagereis resulterend in minimaal drie artikelen in dagblad Trouw over de achtergronden en motieven van migratie naar ontwikkelingslanden van Surinamers en Nederlanders van Surinaamse afkomst. (A. JieSamFoek; € 9800)
- «*Durban's Fair play*» – reportagereis over de straatkinderen in Durban, Zuid-Afrika, resulterend in onder andere in een fototentoonstelling en in artikelen in het Amsterdamse Stadsblad, de Flevopost en het Leidsch Dagblad. (S. Troelstra; € 7 487)

Vraag 8

Kunt u aangeven over welke (juridische) mogelijkheden u beschikt om het NCDO op dit soort subsidiebeschikkingen aan te pakken?

Antwoord 8

De subsidieverstrekking waaraan deze vragen refereren is uitgevoerd volgens de regels en criteria die daarvoor gelden. Ik zie daarom geen reden de NCDO «aan te pakken».

Vraag 9

Deelt u de mening dat dit soort snoepreispjes verspilling van hulpgeld is?

Antwoord 9

Nee. Gezien de *output*- drie weken lang 5 dagen per week een speciale sectie over Afrika – is duidelijk dat voor deze activiteit het nodige werk is verzet. Verder wijs ik erop dat er binnen de internationale afspraken over officiële ontwikkelingshulp (ODA) expliciet ruimte is om activiteiten te steunen die zijn gericht op voorlichting en bewustwording in het betreffende donorland.